

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž

Õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“

Kaili Keel

**LAPSEVANEMATE SUHTUMINE ÕUESÕPPE
KASUTAMISSE TARTU LASTEAEDADE NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Lehte Tuuling, MA

Narva 2024

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....
(töö autori allkiri)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina,

Kaili

Keel

(sünnikuupäev:

05.04.1981)

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „**Lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse Tartu lasteaedade näitel**“, mille juhendaja on Lehte Tuuling, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Narva, kuupäev

19.05.2024

SUMMARY

Parents' Attitudes Towards the Use of Outdoor Learning in Tartu Kindergartens

Outdoor education is an important part of the teaching and learning activities in pre-school kindergartens. The implementation of outdoor learning helps to diversify learning activities, to support children's development in different areas in order to create positive experiences and relationships with nature. With the increased interest in outdoor learning among kindergartens, it is also important to understand how parents perceive outdoor learning and what their expectations are towards it.

The aim of this bachelor's thesis is to find out the attitudes and expectations of parents in Tartu kindergartens regarding the implementation of outdoor learning in the educational activities of children.

The first theoretical part describes the nature of outdoor learning, its impact on child development and the importance of the outdoor setting as a learning environment. The second part describes the research methodology and the sample description. The third part presents the results of the study and the analysis.

The empirical study uses a quantitative method and an anonymous questionnaire survey for data collection.

The results show that the majority of parents understand the concept of outdoor learning and consider it important for children's development. They also express support for children's participation in outdoor learning and express interest in and have expectations regarding the use of this method in kindergarten learning activities. The majority of parents agree that outdoor learning diversifies the learning process, supports the child's physical development and helps them to learn about the world around them. Parents raised concerns about weather conditions and safety.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
1. ÕUESÕPPE OLEMUS JA KASUTAMISE VAJALIKKUS LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSTES	8
1.1. Õuesõppe mõiste ja tähendus	8
1.2. Õuesõppe mõju lapse arengule	9
1.3. Õuekeskkond õpikeskkonnana	12
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	14
2.1. Uurimistöö eesmärk ja uurimisküsimused	14
2.2. Meetodi valik ja kirjeldus	14
2.3. Valimi moodustamine ja kirjeldus.....	15
2.4. Uurimisprotseduuri ja andmetötlusmeetodi kirjeldus.....	17
3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED JA NENDE ANALÜÜS.....	18
3.1. Lapsevanemate teadmised õuesõppest	18
3.2. Lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse	21
3.3. Lapsevanemate ootused seoses lapse osalemisega õuesõppes	24
3.3. Arutelu	29
KOKKUVÕTE	31
KASUTATUD KIRJANDUS	33
LISA	35
Lisa 1. Küsimustik.....	35

SISSEJUHATUS

Lasteaia personali ja lapsevanemate ühine vastutus seisneb soodsa arengukeskkonna loomises ning lapse arengu, kasvu ja õpetamise toetamises. Tõhus koostöö nõuab partnerlussuhteid. Paljud uurimused on rõhutanud, et perekond ja lasteaed on kaks olulist kasvatusfaktorit, mis aitavad lapsel omandada vajalikke sotsiaalseid kogemusi tulevikuks (Almann, 2009).

Õuesõpe on mitmekesine ja hõlmab "õppimist kogu kehaga", kus liikumine, teadmiste omandamine ja õuekeskkond sulanduvad ühtseks tervikuks. Õuesõpe võib olla viis erinevate eesmärkide saavutamiseks, mis hõlmavad vaimset ja füüsilist tervist, isiklikku ja sotsiaalset arengut ning meeskonnatööd (Tuuling, 2013, lk 105). Välistingimustes õppides kogetakse situatsioone, mida tavalistes klassiruumides või siseruumides ei ole võimalik luua (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 27). Õues on lastel ruumi, vabadust ja värsket õhku, õues olemine on väikelastele loomulik õppimis- ja õpetamiskeskond, kus enamik lapsi tunneb eduelamust (Bilton, 2010, lk 1).

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on välja toodud, et õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgse ja järjepideva arengu toetamine, kus kodu ja lasteasutus, tehes koostööd, aitavad kaasa lapse kehalisele, vaimsele, sotsiaalsele ja emotsionaalsele arengule.

Varasemad uuringud nii Eestis kui mujal maailmas on näidanud, et lapsevanemad defineerivad õigesti õuesõppe mõistet ja mõistavad, et õuesõpe on seotud tegevustega väljaspool ruumi kus viibitakse looduses, kasutades erinevaid meetodikaid. Vanemad on toetavad õue tegevuste suhtes kuni neid hoitakse toimuvaga kursis. Enamik vanemaid peab oluliseks laste õues viibimist ja nendega õues tegevuste tegemist, kuna see on laste arengule kasulik (Hõru, 2014; Kukharenkova, 2023; Mart, 2021).

Õuesõpe on oluline haridusvaldkonna teema ja see aitab parandada füüsilist tervist, õppimisvõimet ja üldist heaolu. Lasteasutused on hakanud järjest rohkem õuesõpet rakendama.

Antud töö eesmärk on välja selgitada, Tartu lasteaedade lapsevanemate arusaam õuesõppest kui õppemeetodist ja ootused seoses õuesõppe rakendamisega lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses.

Lähtudes uurimistöö eesmärgist on püstitatud järgmised küsimused:

- Kuidas mõistavad lapsevanemad õuesõpet?
- Milline on Tartu lasteaedade lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses?
- Millised on Tartu lasteaedade lapsevanemate ootused ja mured seoses oma laste osalemisega õuesõppes?

Bakalaurusetöö koosneb kolmest osast. Töö esimeses teoreetilises osas, käsitletakse õuesõppe olemust, õuesõppe mõju lapse arengule ja õuekeskkonda õpikeskkonnana. Töö teine osa käsitleb uurimistöö metoodikat, valimi kirjeldust, uurimisprodsetuuri ja andmetöötlusmeetodi kirjeldust. Töö kolmandas osas analüüsitakse tulemusi ja tehakse kokkuvõtte.

Uurimismeetodina kasutatakse kvantitatiivset uurimisstrateegiat.

1. ÕUESÕPPE OLEMUS JA KASUTAMISE VAJALIKKUS LASTEAIAS ÕPPE- JA KASVATUSTE GEVUSTES

Uurimistö teoreetiline osa koosneb kolmest alapeatükist. Esimeses alapeatükis kirjutatakse lahti õuesõppe mõiste ja tähendus. Teises alapeatükis käsitletakse õuesõppe mõju lapse arengule ja kolmandas alapeatükis õuekeskkonda õpikeskkonnana.

1.1. Õuesõppe mõiste ja tähendus

Õuesõppe tugineb eeldusele, et praktilised teadmised omandatakse peamiselt tegevustes, mis toimuvad välitingimustes (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 19). Õuesõppe on seotud keskkonnaga ning viitab tavaliselt välitingimustes korraldatavale struktureeritud õppimisele. Õues õppides saame kogeda olukordi, mis ei ole võimalik luua klassis või toas. Õuesõppe aitab ühendada teooria, mõisted ja praktilise õppimise (Dahlgren ja Szczepanski 2006, lk 27). Kuigi õuesõpet ei saa täpselt määratleda, on sellel ühtne sisu. Kõigis õuesõppe vormides on oluline otseste kogemuste saamine. Võib öelda, et õuesõppe ei ole kindlalt piiritletud tegevuste raamistik ega eriline metoodika, vaid pigem erinevate looduskeskkonnas toimuvate tegevuste ühine tunnusjoon (Tuuling, 2018, lk 116–117). Mikk Sarv on õuesõppe defineerinud järgmiselt: „Õuesõppe on õppimine ehedas, õppimist toetavas keskkonnas, kõigi meeltega vahetult kogedes, oma kätega ise tehes ja kogetut teistele vahendades ning edasi õpetades“. Definiitsioon aitab mõista kohta, kus õppimine toimub, ning kuidas see on seotud erinevate meeltega. See on seotud tegudega, mis hõlmavad vahetut osalemist ja millegi valmis tegemist. Definiitsioon hõlmab ka lugusid, kus jagatakse teistega kokkuvõtet tehtust, ning rõhutab õpitava mõtet, mida tasub edasi õpetada (Sarv, Vilbaste, 2009).

Õuesõppe eesmärk on tõsta meie motivatsiooni ja süvendada arusaamist meid ümbritsevast maailmast (Dahlgren jt, 2007, lk 17), tutvustada lastele loodust, kui väärtust mida tuleb hinnata (Tuuling, 2013, lk 104). Üks oluline eesmärk õuesõppes on arendada austust meie loodus- ja kultuurikeskkonna vastu ning tõsta teadlikkust vastutusest kogu elusa maailma suhtes (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 14).

On oluline, et laps saaks teadlikuks sellest, millal, kus ja miks tal õpitut elus vaja läheb. Õuesõppe on antud kontekstis efektiivne meetod, sest see võimaldab õppijal avastada, lahendada probleeme ja omandada teadmisi aktiivse tegevuse kaudu loodus- või muudes autentsetes keskkondades. Õuesõppe eeliseks on võimalus rakendada mitmesuguseid

õpetamisviise, sealhulgas avastus-, probleem- ja aktiivõpet. See lähenemine võimaldab õppijal saada vastused küsimustele, mille kontekstis, kus ja miks ta omandatud teadmisi ja oskusi vajab ning kuidas neid igapäevaelus rakendada (Raadik, 2009, lk 7).

Õuesõpe juurdub haridus ideoloogiast, mis rajaneb kogemuslikul õppel ja praktilistel tegevustel ning soodustab mitmekülgseid kohtumisi looduse, kultuuri ja ühiskonnaga. (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 14). Otsene kokkupuude ja aktiivne osalemine nähtuste ja sündmustega looduskeskkonnas, aja veetmine õues, lisab õppimisprotsessile kogemusliku mõõtme (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 20).

Fröbel on öelnud: “ *Lapsed peaksid õppima armastama ja hindama loodust ning parim viis selleks on looduses viibimine. Sellel on tohutu tähendus nende kasvatuses. Igal nädalal peaks õpetaja koos õpilastega tegema õppekäigu metsa ja põllule. Õpetaja ülesanne pole niivõrd vahetult mõjutada kui pigem lastes uudishimu ja loodusetundmist õhutada. Teadmised loodusest peaksid tuginema kogemusele. Raamatutest õppimine annab palju õõnsama teadmise*”. (viidatud Dahlgren ja Szczepanski 2006, lk 22 kaudu).

Õuesõpe on terviklik protsess, kus õnnestumine sõltub tihedast koostööst õpikeskkonna, tegevuste, sotsiaalse koostöö, isikliku ja sotsiaalse arengu ning emotsionaalse heaolu vahel. Tervislik elustiil mitte ainult ei taga keha heaolu, vaid loob ka optimaalse keskkonna, kus õppimine saab toimuda kõige efektiivsemal ja rahuldustpakkuvamal viisil (Dahlgren, Sjölander, Strid, Szczepanski, 2012, lk 32).

Õuesõppe eesmärk on tõsta motivatsiooni, süvendada arusaamist ümbritsevast maailmast ning tutvustada loodust kui väärtust, mida tuleb hinnata. Õuesõppe eelised hõlmavad mitmekülgseid õpetamisviise nagu avastus-, probleem- ja aktiivõpe ning see toetab kogemuslikku õppimist ja praktilisi tegevusi.

1.2. Õuesõppe mõju lapse arengule

Arenguprotsessis toimuvad pidevad muutused, nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed. Arengu peamised komponendid hõlmavad õppimist ja küpsemist, ning kolm põhiaspekti on vaimne, sotsiaalne ja emotsionaalne ning kehaline areng. Vaimne areng hõlmab mõtlemise, õppimise ja arusaamise protsesse, samas kui sotsiaalne ja emotsionaalne areng keskendub suhtlemisele, emotsionaalsetele reaktsioonidele ja ühiskondlikele suhetele. Füüsiline areng

hõlmab füüsilist kasvu, motoorseid oskusi ja üldist tervist (Veisson, 2018, Krull, 2018, lk 34).

Lapsed on loomult uudishimulikud ning uurivad ja otsivad teavet igapäevaste olukordade ja loodusmaailma kohta. Laste vahetu kogemus annab neile teavet selle kohta, kuidas miski tundub või välja näeb, ja mingil määral selle kohta, kuidas asjad toimivad (Skalstad & Munkebye, 2021). Väikelaste hariduses on õues mängimisel eriline koht, kuna see pakub palju kogemusi, mis aitavad kaasa nende kogu arengule. See on olnud kesksel kohal ka õppekavades, mille on tutvustanud suured varajased haritlased, nagu Froebel, Margaret McMillan ja Susan Isaacs (Riley, 2007, lk 191).

Õuesõpe mõjub positiivselt laste heaolule ja arengule, kuna see soodustab tervisliku ja aktiivse elustiili kujunemist. Lapsed saavad nautida füüsilist aktiivsust, vabadust ja liikumisvõimalusi, mis omakorda toetavad enesekindluse ja tervisliku enesetunde teket. Lisaks aitab õuesõpe arendada laste loomingulisust ja probleemide lahendamise oskusi, pakkudes rikkalikke võimalusi kujutlusvõime, leidlikkuse ja nutikuse arendamiseks (Tuuling, 2013, lk 104). Eelkooliealiste laste peamine tegevus on mäng, mida ajendab uudishimu (Kruuda, 2009). Lasteaiaaegne laps on loomulikult uudishimulik ja avastushimuline ning tema huvi suunatakse ümbritseva maailma vastu. Laps märkab mitmesuguseid asju enda ümber ning see käitumine on oluline osa tema arengust. Lapse huvi ärkab läbi küsimuste esitamise ja probleemide lahendamise (Timoštšuk, 2005 lk 10). Loodusmaailm annab suurepärase võimaluse laste omavaheliseks suhtlemiseks, sest lapsed soovivad oma avastusi jagada. Täiskasvanud on vahendajaks, koos õppimine on tõhus õpetamisestrategia (White, 2008, lk 49). Looduse säästmist õpivad lapsed vanemaid järgides, see kuidas täiskasvanu suhtub loodusreostusse peegeldub vahetult lapse käitumises. Siinkohal peavad lapsevanemad olema eeskujuks lastele (Timoštšuk, 2009, lk 31).

Väikelastel ei ole mõtteprotsessid piisavalt välja arenenud ja seepärast õpivad nad katse eksituse meetodil. Lapsed avastavad maailma vaatlemise ja kogemise teel (Tuuling, 2018). Väikesed lapsed arenevad hästi ning nende vaim ja keha arenevad kõige paremini siis kui neil on vaba juurdepääs stimuleerivatele väliskeskkondadele, et õppida mängu ja tõeliste kogemuste kaudu (White, 2008, lk 1). Väritingimuste kasutamine annab võimaluse parandada laste tervist, motoorset arengut ja keskendumisvõimet. Olulisel kohal on kogu keha, et tunda õpitud ja kogetut. Suureneb mälu maht Ellu saab äratada kõik meeled:

nägemismeele, kuulmismeele, haistmismeele, maitsmismeele, kompimismeele. Erinevate meelte stimuleerimise kaudu võib olla võimalik rahustada ka väga elavate ja aktiivsete laste meeleolu. (Quennerstedt & Öhman, 2021, lk 205). Väikestel lastel on eriline viis maailmaga suhelda ning sellest õppida. Nad suhtlevad ja õpivad liikumise ja tegemise kaudu, kaasates kogu oma keha ning kasutades seda teadasaamiseks ja väljaelamiseks. Nad võtavad vastu teavet kõigi oma meelte kaudu, pannes kõnele vähem rõhku kui täiskasvanud. Nende aju on nagu käsn, märgates detaile ja asju, mis täiskasvanud välja filtreerivad (White, 2008, lk 2). Kui soovime last arendada teadmishimuliseks, on oluline suunata tema tähelepanu loodusnähtustele, julgustada küsimuste esitamist ning toetada iseseisvat avastamist ja vastuste otsimist. Lapse teadmised peaksid kujunema tema enda uurimistegevuse tulemusena (Raadik, 2009).

Lapsed esitavad küsimusi, et mõista enda ümber olevat maailma, alustades lihtsatest ja liikudes keerukamateni. Nende uudishimu ja kujutlusvõime abil avastavad lapsed vastuseid erinevatele teemadele, kujundades samal ajal oletusi nähtuste kohta. Lasteaiaõpetajad ja vanemad saavad toetada seda uurimisprotsessi, innustades lapsi küsimusi esitama ja uusi teadmisi avastama. Laste huvi ümbritseva vastu on oluline nende kognitiivse ja intellektuaalse arengu seisukohast. Lapse toetamine avastusretkedel aitab tal õppida aktiivselt ja arendada eneseväljendusoskusi. See protsess on lõbus ja innustav nii lastele kui ka nende õpetajatele ning vanematele, kes saavad olla lapse teadmiste avastamise teekonnal toeks ja juhendajaks.

Kõike ühendab tervis, mis on oluline nii meie üldise heaolu kui ka potentsiaalse õpihuvi seisukohalt. Kui keha tunneb end füüsiliselt ja vaimselt hästi, avaldab see positiivset mõju õppimisvõimele, mäluhahtudele, motivatsioonile ning toob kaasa rõõmu õppimisest (Dahlgren jt, 2012, lk 32).

Õuesõpe pakub lastele mitmekülgseid arengulisi eeliseid, sealhulgas füüsilist aktiivsust, loovust, probleemide lahendamise oskusi ja looduse mõistmist. Laste aktiivne avastamine ja küsimuste esitamine toetavad nende kognitiivset ja sotsiaalset arengut ning üldist heaolu.

1.3. Õuekeskkond õpikeskkonnana

Koolieelsete lasteasutuste riiklikus õppekavas (2008) on üheks valdkonnaks "Mina ja keskkond", mis räägib lasteasutuses toimuvatest õppe- ja kasvatustegevustest, mis viiakse läbi erinevaid keskkondi kasutades.

Õuekeskkond peab olema kavandatud sama hoolikalt kui siseruumid, et seda saaks kasutada laiendatud õpikeskkonnana. See peaks soodustama sotsiaalsete ja kognitiivsete oskuste arengut ning teadmiste täiendamist (Tuuling, 2013, lk 113; Bruce, 2006, lk 47). Õuekeskkond võib olla mitmekülgsest integreeritud õppimisse, muutudes nii õppimisviisiks kui ka õppeobjektiks ning oluliseks osaks õppeprotsessist. See hõlmab õppeprotsessi suunamist nii individuaalsele kui ka kollektiivsele tasandile ning võib leida rakendust nii õues kui ka siseruumides. On oluline, et õues õppimine suurendaks motivatsiooni ja looks soodsa keskkonna ümbritseva maailma mõistmiseks (Dahlgren jt, 2012, lk 16–17).

Üks kasulike ja praktiliste teadmiste eestkõnelejaid oli Tšehhi õpetlane Johan Amos Comenius (1592–1670), kelle soovitus oli õpetades kasutada tõelise looduskeskkonna kaasamist erinevate õppeainete õpetamisel. Tema jaoks oli aed sümboliks otsestele õppimise kogemustele (Dahlgren & Szczepanski 2006, lk 21).

Õues pakutavad tegevused annavad lastele võimaluse kogeda tegelikku maailma, saades vahetuid kogemusi ja teha midagi tõelist, teha seda, mida teevad täiskasvanud, nt hoolitseda õuekeskkonna eest (White, 2008, lk 9). Looduses liikudes on oluline õpetada lapsi märkama iga koha iseloomulikke tunnuseid, see annab arusaamise lastele, et eksimise vältimiseks peab ümbritsevat jälgima. Õues olemine annab lastele võimaluse tegeleda loova mänguga viisidel mis siseruumides ei ole võimalik. Lapsed on õues olles lõdvestunud, leides, et see on vabastavam, paindlikum ja spontaansem mängukeskkond. Suurem ruum annab vabaduse liikumiseks (White, 2008, lk 89). Liikumine, avastamine, mängimine ja õppimine õues võimaldavad kogeda tõelisi ja sügavaid emotsioone ning õpetavad nendega toime tulema ja maailmaga suhtlema (Kruuda, 2009). Liikumisharjumuste juurde lisandub ka oskus riietumise osas; kuidas vastavalt ilmale riietuda (Timoštšuk, 2009, lk 31).

Laps peab saama õpetust, et kõike elavat, loomi, taimi enda ümber ei tohi kahjustada. Lapsele saab seletada, kuidas inimtegevus mõjutab ümbritsevat loodust. Siinkohal on

positiivseks eeskujuks õpetaja, kes aitab lastel õppida loodust avastama ja austama. Praktiline tegevus ja kogemuste omandamine on olulised õppimise meetodid ning toovad kaasa parema arusaamise ja teadmiste kinnistumise (Timoštšuk, 2010, lk 57–62).

Õues olemine on hindamatu ja pakub rikkalikke võimalusi õppimiseks. See keskkond soodustab lapse igakülgset arengut (Tuuling, 2013, lk 98). Oluline on, et lapsi õpetatakse märkama ja uurima ning panema tähele muutusi looduses, selleks saab väga eduliselt kasutada ka lasteaia õueala. Tuttav keskkond lapsele annab turvalise võimaluse tajuda ümbritsevat. Õuealal on võimalik jälgida aastaegade vaheldumist, erinevaid ilmastikunähtusi, taimede kasvamist. Lasteaia õuealadele on võimalik luua õpperajad, millel on mitu vaatluspunkti. Rada läbides erinevatel aastaegadel on võimalus võrrelda nähtut, jälgida elutegevust ja omandada erinevaid teadmisi (Timoštšuk, 2005, lk 24–25).

Lapsed, eriti koolieelikud, salvestavad asju oma pikaajalisse mällu õpikeskkondades, mis stimuleerivad kõik meeli (Günseli, Güzin. 2017). Eelkooliealistel lastel on looduse vaatlus tähtsal kohal, erinevate nähtuste vaatlemine. Vaatlusi saab teha ka kuulmismeelega, kuulata lehtede sahinat, linnulaulu, vaikust looduses. Ka haistmis ja maitsmismeel on looduses teadmiste omandamise viisiks. Looduskeskkonnas puututakse kokku nii eluta kui elusloodusega. eluta loodus on liivas, kivimites, elusloodus taimedes ja loomades (Vienola, 2003, lk 12–15)

Õuekeskkond on rikas õpikeskkond, mis toetab laste mitmekülgset arengut ning pakub neile võimalusi avastamiseks, õppimiseks ja kogemuste saamiseks looduskeskkonnas.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Antud peatükk koosneb neljast alapeatükist, kus antakse ülevaade uurimistöo eesmärgist, tuuakse välja uurimisküsimused, kirjeldatakse kasutatud meetodeid, uurimistöo valimit ning uurimisprotseduuri ja andmetöötlusmeetodit.

2.1. Uurimistöo eesmärk ja uurimisküsimused

Uurimistöo eesmärk on välja selgitada Tartu lasteaedade lastevanemate arusaam õuesõppest ja ootused seoses õuesõppe rakendamisega lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses.

Lähtudes uurimistöo eesmärgist on püstitatud järgmised küsimused:

- Kuidas mõistavad lapsevanemad õuesõpet?
- Milline on Tartu lasteaedade lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses?
- Millised on Tartu lasteaedade lapsevanemate ootused seoses oma laste osalemisega õuesõppes?

2.2. Meetodi valik ja kirjeldus

Empiirilise uurimise läbiviimisel rakendati kvantitatiivset meetodit, kus andmete kogumiseks kasutati anonüümset ankeetküsitlust (Lisa 1). Ankeetküsitluse kasutamine uurimismeetodina toob kaasa mitmeid eeliseid. See võimaldab koguda suurema andmestiku, haarates suure hulga inimesi ning võimaldades neile esitada rohkelt küsimusi. Uurimismeetodi puudustena on esile toodud mure, kas vastajad annavad hoolikalt ja ausalt tagasisidet. Samuti rõhutatakse, et kvaliteetse ankeedi koostamine võib olla ajaressurssi nõudev ülesanne uurijale (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara, 2005, lk 182)

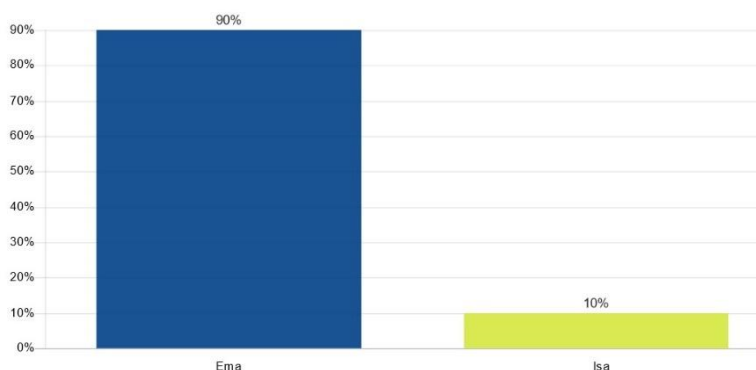
Küsimustik koosneb 26 küsimusest. Küsimustiku esimese osa moodustab teave uuritavate taustaandmete kohta, sugu, vanus, haridustase. Teine osa koosneb uurimistöo põhiküsimustest, mis annavad ülevaate sellest kuidas lapsevanemad mõistavad õuesõpet, milline on lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse lasteaia õppe- ja

kasvatustegevuses ning millised on lapsevanemate ootused seoses oma laste osalemisega õuesõppes.

Küsimustik on koostatud Connect.ee keskkonnas, kus on nii avatud kui valikvastustega küsimusi. Avatud küsimustele saab vastaja anda vastuse oma sõnadega ja vastaja saab oma mõtteid avaldada. Valikvastustega küsimused aitavad vastajal asju meenutada ja vastuseid on kergem uurijal töödelda ja analüüsida (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2005, lk 188). Küsimuste koostamisel toetusin teooriale ja Birgit Hõru, (2014) ning Erika Kukharenkova, (2023) ankeedis kasutatud küsimustikele.

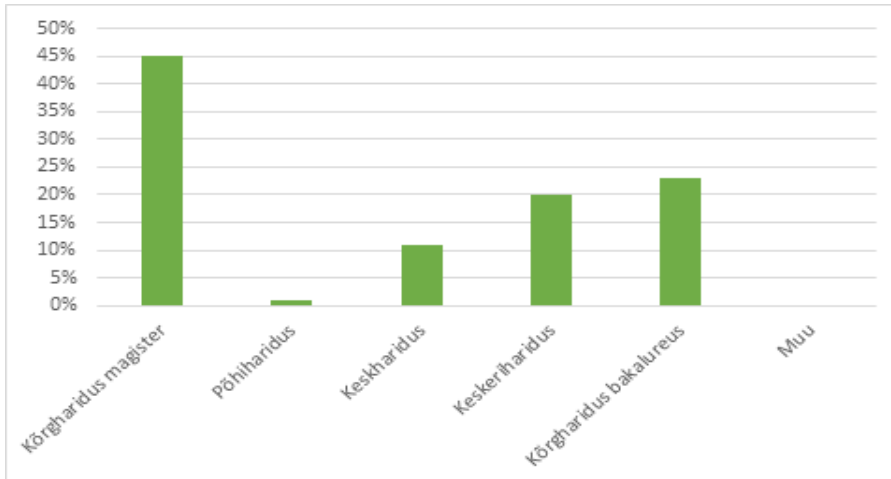
2.3. Valimi moodustamine ja kirjeldus

Uurimistöö valimiks olid Tartu lasteaedade lapsevanemad. Küsitluses osalemine oli anonüümne. Ankeedile vastas 84 vanemat. Enamasti vastasid valimis ankeetidele emad 90%, ainult kaheksale ankeedile vastas isa 10%. (Joonis 1)

Joonis 1. Uuringus osalenud lapsevanemate sugu

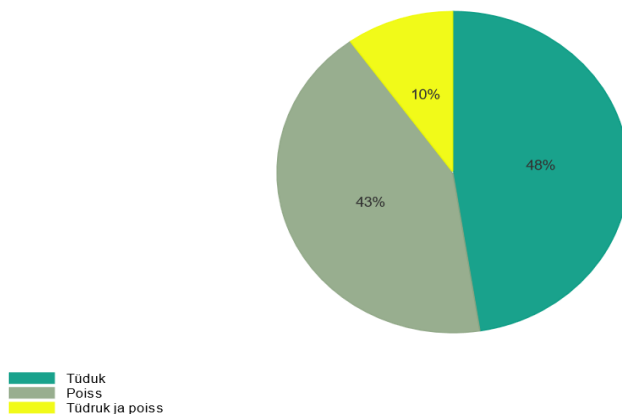
Vastanud lapsevanemate haridustase oli järgnev: 45% kõrgharidus magister, 23% kõrgharidus bakalaureus, 20% keskeriharidus, 11% keskharidu ja 1% põhiharidus. (Joonis2)

Joonis 2. Lapsevanemate haridustase

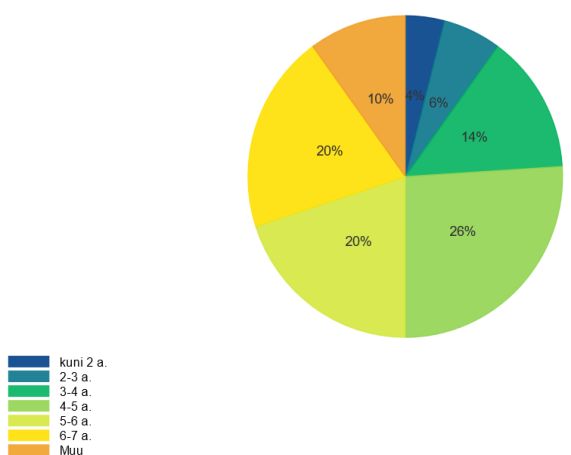
Vastanute keskmine vanus oli 36,5 aastat.

Uuritavate lastevanemate laste sooline jaotus on: 43% poisid, 48% tüdrukud ja 10% vastanutest on nii poiss kui tüdruk. (Joonis 3)

Joonis 3. Lasteaias käiva lapse sugu

Kõige rohkem oli küsimustikule vastanud vanematel lapsi vanuses 4–5 aastat, kokku 26%, 5–6 ja 6–7-aastased lapsed oli võrdselt 20%, 3–4-aastased 14%, 2–3-aastased lapsed 6%, kuni 2-aastased 4%, 10% vastanute sisse kuulusid vanemad, kellel on mitu lasteaias käivat last.(Joonis 4)

Joonis 4. Lapsevanemate laste vanus

Kõige rohkem osalesid uuringus lapsevanemad, kelle lapsed on vanuses 4–5 ja 5–7 aastat.

2.4. Uurimisprotseduuri ja andmetöötlusmeetodi kirjeldus

Uurimuse valiidsuse suurendamiseks viidi eelnevalt läbi ka pilootuuring 3 lapsevanemaga. Antud küsitlus andis võimaluse hinnata küsimustest arusaamist ja vajadusel teha parandusi küsimustikus. Pärast küsitlust tegin mõned parandused, et selgitada küsimuste sõnastust ja tagada, et kõik küsimused oleksid üheselt mõistetavad. Näiteks täpsustasin mõningaid termineid ja lihtsustasin keerulisemaid küsimusi, et vältida võimalikku segadust vastajate seas.

Uurimisküsimustiku saatsin elektrooniliselt Tartu lasteaedade esindajatele 2024. aasta veebruari kuus. Lasteaedade esindajad edastasid küsimustiku lapsevanematele. Küsimustikule vastamise aeg oli piiratud: kaks nädalat.

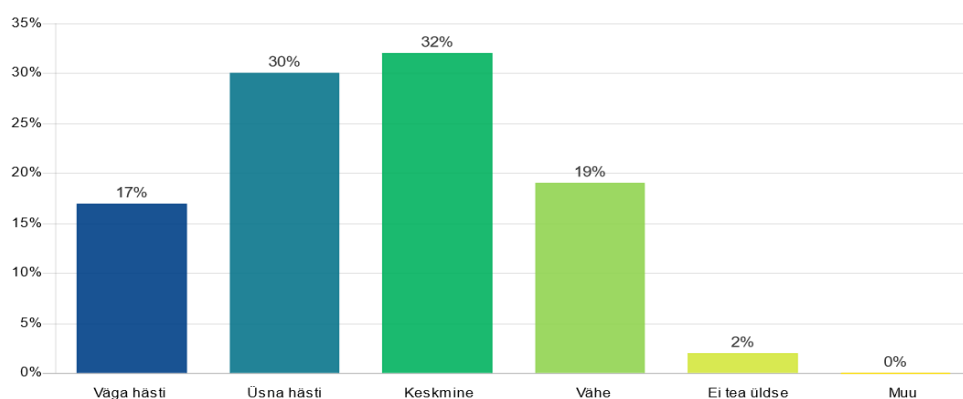
Tekstitöötlusprogrammi Microsoft Word ja tabelarvutusprogrammi Microsoft Excel abil analüüsiti kogutud vastuseid. Andmeid töödeldi kirjeldava statistika meetodil, kasutades protsentuaalset analüüsi. Tulemused esitati sektor- ja tulpdiaagrammidena.

3. UURIMISTÖÖ TULEMUSED JA NENDE ANALÜÜS

Antud peatükis antakse ülevaade saadud uurimistulemustest. Andmete analüüsimine ning tulemuste tõlgendamine on uurimistöös äärmiselt olulised etapid, mis määravad järelduste tegemise tähtsuse (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara, 2005, lk 206).

3.1. Lapsevanemate arusaam õuesõppest

Mõistega õuesõpe on vastajate endi hinnangul väga hästi kursis 17% vastanud vanematest, 30% üsna hästi, 32% arvasid, et neil on keskmised teadmised õuesõppest, 19% vastanutest märkis, et nad on vähe kursis ja ainult 2% vastanutest ei tea õuesõppest midagi (Joonis 5).

Joonis 5. Vanemate hinnang oma teadmistele õuesõppe tähendusest

Lapsevanemad selgitasid oma sõnadega mõistet õuesõpe. Vastustest selgus, et vanemate arvates on õuesõpe see, kui õppetegevusi viiakse läbi välitingimustes; õpitemgevuste tegemist õues, kasutades ära keskkonda; kogu õppetegevus toimub õues; liikumine õues; õues viibitakse suurem osa ajast. Definiitsiooniks on välja toodud veel, et:

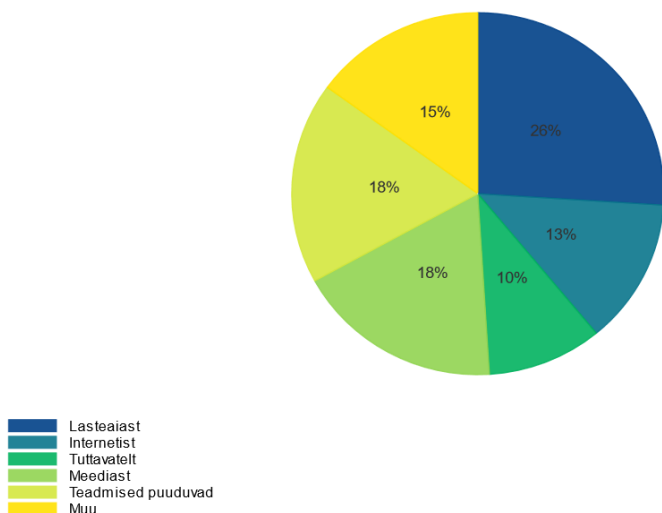
Õuesõpe on õppevorm, kus viiakse lastega tegevused läbi vabas õhus, võimalusel ka õues leiduvaid looduslikke vahendeid kasutades. Nt arvutamisel, laiendamisel asutatakse käbisid jne. (LA 69)

Uurimistegevus ja selgitav õpe vabas õhus - tutvutakse mingi nähtuse või tegevusega ka ise käsi külge lüües. (LA 75)

Õues korraldatud õppetegevus, kus on loovalt kombineeritud välitingimused ja õppetöö. (LA 80)

Kokkuvõtvalt on enamik respondentidest teadlikud, et õuesõpe on seotud tegevustega välitingimustes. Paljud vanemad kirjeldasid õuesõpet kui mitmekülgset õppevormi, mis hõlmab erinevaid tegevusi ja õppeaineid ning toimub vabas õhus või välitingimustes. Nad rõhutasid, et õuesõpe võimaldab lastel omandada teadmisi ja oskusi läbi praktiliste kogemuste ning looduskeskkonna aktiivse uurimise ja kasutamise.

Järgmisena vastasid vanemad küsimusele: “Kust nad on saanud teavet õuesõppe kohta?” 26% vastanutest on teabe saanud lasteaiast, 18% internetist, teadmised puudusid 18% vastanutest, 15% vastanutest on info saanud muud teed pidi, 13% Internetist ja 10% tuttavatelt (Joonis 6).

Joonis 6. Teave õuesõppe kohta

Saadud tulemustest on näha, et enamasti on saadud infot õuesõppe kohta lasteaiast. Vastanute hulgas oli ka vanemaid, kellel teadmised õuesõppest puudusid. Kui algul esimesele küsimusele vastanutest selgus, et vaid 2% vanematest olid arvamusel, et ei tea õuesõppest midagi, siis siin selgus, et juba 18% vastanutest ei tea õuesõppest midagi.

Küsimusele, milliseid õuesõppe tegevusi teate, vastasid vanemad oma sõnadega. Ligikaudu veerand vastanutest ei osanud nimetada õuesõppe tegevusi. Enamus vastanuid seostas õuesõppe tegevusi liikumise ja loodusega:

Kõik valdkonnad- liikumismängud, loendamised, häälimised, koostöö tegemine jne (LA 4)

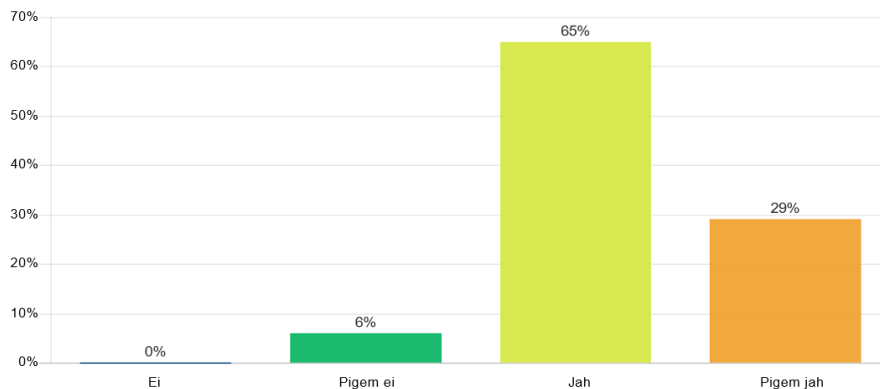
Looduse uurimine ja protsesside selgitamine, muu floora ja fauna tutvustamine. (LA 16)

Looduskeskkonda ära kasutatavad tegevused - looduskeskkonna vaatlus, uurimine, objektide otsimine, helide kuulamine, aiandus, lehtede riisumine, tegevused lumega, vihmaveega. (LA 23)

Liikumine, muusika looduslike vahendite abil, käelised tegevused metsast korjatud asjade abil, liiva sisse oksaga kirjutades saavad nooremad lapsed peenmotoorikat harjutada näiteks. (LA 38)

Kokkuvõtlikult võib öelda, et vanemate arvates ei ole õuesõppe tegevused seotud vaid loodusega, vaid õuesõppega saab ka arendada erinevaid oskusi läbi praktilise kogemuse ning loodusega kontaktis olemise.

Järgmisena vastati küsimusele: “Kas peate õuesõpet oluliseks osaks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses?” 65% vastanud vanematest vastas jah, 29% pigem jah, 6% pigem ei ja „ei“ vastanud ei olnud ühtegi (Joonis 7).

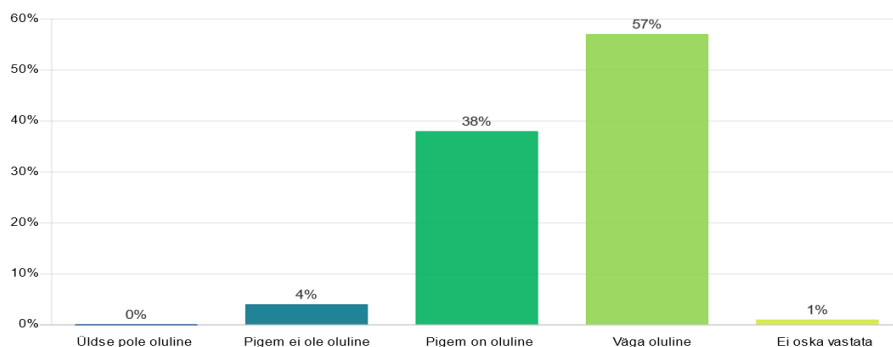

Joonis 7. Vanemate arvamus õuesõppe olulisusest lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes

Saadud vastustest on näha, et enamik vanemaid peab õuesõpet oluliseks osaks lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes, vaid mõne vastanu arvates pigem ei ole õuesõppe oluline.

3.2. Lapsevanemate suhtumine õuesõppe kasutamisse

Küsimusele “Kui oluline on, et õppetegevused toimuksid ka õues?” 57% vastanutest arvab, et on väga oluline, 38% arvab, et on pigem oluline, vaid 4%, et pigem ei ole oluline, 1% märkis, et ei oska vastata. Üldse pole oluline ei märkinud keegi (Joonis 8).

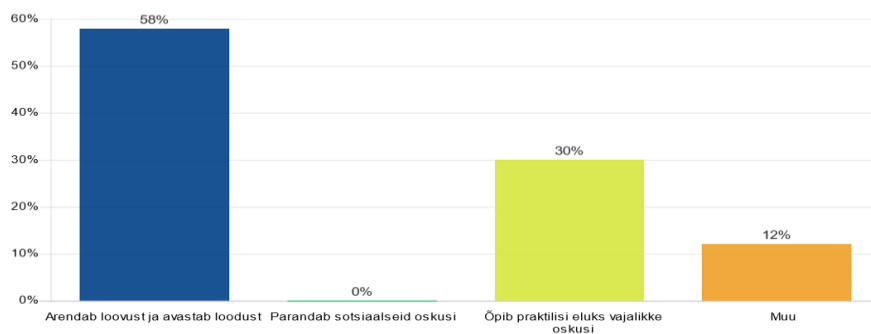

Joonis 8. Õues toimuvate tegevuste olulisus

Vastustest on näha, et suurem osa vanemaid peab väga oluliseks, et õppetegevused toimuksid ka õues, vaid mõni lapsevanem vastas, et pigem ei ole oluline.

Väitega, kas õuesõppe mitmekesistab õppeprotsessi, olid nõus 83% vastanutest ja 17% vastasid, et pigem on nõus. Keegi ei vastanud: ei ole nõus, pigem ei ole nõus, ei oska öelda.

Küsimusele “Millised on teie ootused seoses sellega, kuidas teie laps osaleb õuesõppes?” vastas 58% lapsevanematest, et arendab loovust ja avastab loodust, 30% vastanute ootus on, et laps õpib praktilisi eluks vajalikke oskusi, parandab sotsiaalseid oskusi ei arvanud eraldi keegi, 12% vastanutest pakkus vastusevariandiks muu, kus toodi välja, et kõik kolm vastust on sobilikud (Joonis 9).

Joonis 9. Vanemate ootused seoses lapse osalemisega õuesõppes

Vastustest on näha, et vanemate ootused seoses lapse osalemisega õuesõppes keskenduvad eelkõige loovuse ja looduse avastamisele ning praktiliste eluoskuste õppimisele. Sotsiaalsete oskuste arendamine ei tundu olevat esmatähtis eesmärk, kuid mitmed vanemad näevad õuesõpet mitmekülgsena, mis võib aidata kaasa mitmete erinevate oskuste arengule lapse arengus.

Järgnevalt on välja toodud vanemate arvamus õuesõppe mõjust lapse arengule. Väitega, et õuesõpe mõjub positiivselt lapse heaolule, olid vastanutest nõus 88% ja pigem nõus 12%. Õuesõpe soodustab tervislikku eluviisi, olid vastanud vanematest nõus 89% ja 11% pigem nõus. Õuesõpe soodustab laste loomingulisust, olid nõus 86% ja pigem nõus 14% vastanutest. Väitega, õuesõpe parandab laste keskendumisvõimet, olid vastanutest nõus 57%, pigem nõus 38% ja pigem ei ole nõus 5%. Õuesõpe nõrgestab laste tervist, ei olnud nõus 85% ja pigem ei ole nõus 15% vastanutest. Väitega, et õuesõpe on väsitav ja kurnav, ei ole nõus 71% vastanutest, 20% pigem ei ole nõus, 7% pigem on nõus ja 1% on nõus. Sellega, et õuesõpet võiks läbi viia iga ilmaga, on nõus vastanutest 26%, Pigem nõus 52% pigem ei ole nõus 18% ja 4% vastanutest ei ole nõus.(Tabel 1)

Tabel 1. Väited õuesõppe mõjust lapse arengule

Väited õuesõppe mõjust lapse arengule	Olen nõus	Pigem nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Õuesõpe mõjub positiivselt lapse heaolule	88%	12%	-	-	-
Õuesõpe soodustab tervislikku eluviisi	89%	11%	-	-	-
Õuesõpe soodustab laste loomingulisust	86%	14%	-	-	-
Õuesõpe parandab laste keskendumisvõimet	57%	38%	5%	-	-
Õuesõpe nõrgestab laste tervist	-	-	15%	85%	-
Õuesõpe on väsitav ja kurnav	1%	7%	20%	71%	-
Õuesõpet võiks läbi viia iga ilmaga	26%	52%	18%	4%	-

Antud vastuste põhjal võib öelda, et vanemad peavad õues õppimist äärmiselt oluliseks ja positiivseks lapse arengule. Enamik vanemaid on veendunud, et õuesõpe avaldab positiivset

mõju lapse heaolule ja tervislikule eluviisile. Lisaks näitavad tulemused, et vanemad usuvad õuesõppe võimesse toetada lapse loominguilist ja keskendumisvõimet.

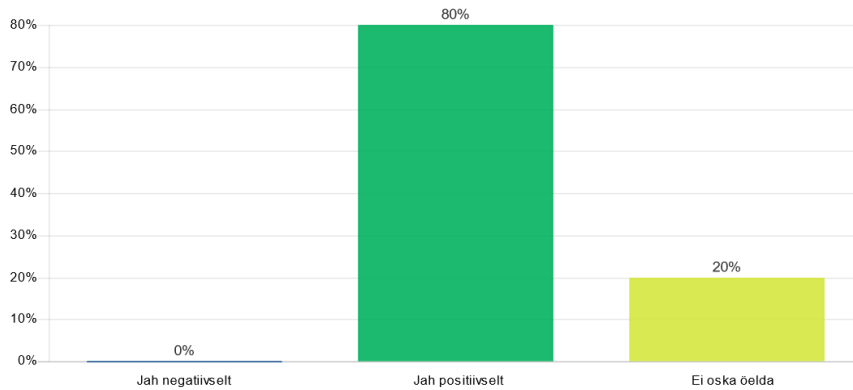
Järgmisena vastati küsimusele, kas vanemate arvates toetab õues läbiviidav õppetegevus laste teadmiste ja oskuste arengut? Kõige rohkem arvasid vanemad, et õuesõppe toetab lapse füüsilist arengut ja ümbritseva elu tundmaõppimist, 89% ja pigem toetab 11%. 4% vastanutest arvas, et lugemis- ja kirjutamisoskust õuesõppe ei toeta, 14% pigem ei toeta, kuid 38% olid nõus väitega, et toetab ja 27% pigem toetab. Matemaatiliste teadmiste kujunemisele arvasid 57% vastanutest, et toetab, 32% pigem toetab, 2% arvasid, et pigem ei toeta ja 8% ei oska öelda. Kõne ja keele arengu kohta, et toetab 60% vastanutest, 32% pigem toetab, 1% pigem ei toeta ja 7% ei oska öelda. Kunstioskuste arengut arvasid vastanud vanematest 62%, et toetab, 25% pigem toetab, 4% pigem ei toeta, 10% ei oska öelda. (Tabel 2)

Tabel 2. Lapsevanemate arvamus õues läbiviidava õppetegevuse mõjust laste teadmiste ja oskuste arengule

Läbiviidav õppetegevus	Ei toeta	Pigem ei toeta	Pigem toetab	Toetab	Ei oska öelda
Matemaatiliste teadmiste kujunemine	-	2%	32%	57%	8%
Kõne ja keele areng	-	1%	32%	60%	7%
Füüsiline areng	-	-	11%	89%	-
Kunstioskuste areng	-	4%	25%	62%	10%
Lugemis- ja kirjutamisoskuste kujunemine	4%	14%	27%	38%	17%
Ümbritseva elu tundmaõppimine	-	-	11%	89%	-

Analüüsid antud küsimuse tulemusi, võib märgata, et vanemad peavad õues läbiviidavat õppetegevust väga oluliseks lapse arengule mitmetes erinevates valdkondades. 89% vanematest arvavad, et õuesõppe toetab lapse füüsilist arengut ja ümbritseva elu tundmaõppimist. See näitab vanemate teadlikkust ja positiivset suhtumist õuesõppesse kui võimalusse laste kehalise aktiivsuse suurendamiseks ja looduskeskkonnaga tihedamaks seostamiseks.

Järgnevalt vastasid vanemad küsimusele: “Kas arvate, et lapse osalemine õuesõppes mõjutab tema osalemist teistes õppe- ja kasvatustegevustes?” 80% vanematest vastasid jah, positiivselt ja 20% ei oska öelda. Jah, negatiivselt ei vastanud keegi (Joonis 10).

Joonis 10. Mõju lapse osalemisele õuesõppes ja teistes tegevustes

Vastustest on näha, et enamus vanematest tunnustab õuesõppe olulisust ja usub, et see võib positiivselt mõjutada nende laste osalemist teistes õppe- ja kasvatusetegevustes. Viiendiku vanemate neutraalne seisukoht võib viidata sellele, et neil võib puududa piisav arusaam või kogemus õuesõppe eelistest, kuna varasemalt vastas 18% vanematest, et neil puuduvad teadmised õuesõppest. Küsimustikus osalenud vanemad said ka antud küsimusele vastust põhjendada oma sõnadega:

Sest erinevates keskkondades läbiviidud tegevused toetavad ja mitmekesistavad lapse arengut. (LA 4)

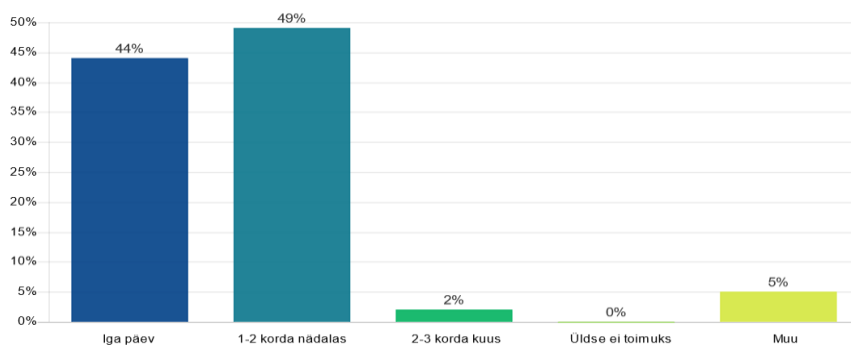
Värskes õhus ei tee kunagi halba ja aitab pea selge hoida. (LA 18)

Õuesõppe tekitab huvi maailma ja süsteemi kui sellise toimimise kohta. Nii tekib huvi ka erinevate ainete ja elualade vastu, kui saad realselt katsetada, mitte ainult kuivalt teooriat õppides. (LA 63)

Need lapsed, kes viibivad rohkem värskes õhus ja saavad oma füüsilisi arenguvajadusi täita, suudavad olla õppetegevustes ka rohkem keskendunud ja tähelepanelikumad. (LA 71)

3.3. Lapsevanemate ootused seoses lapse osalemisega õuesõppes

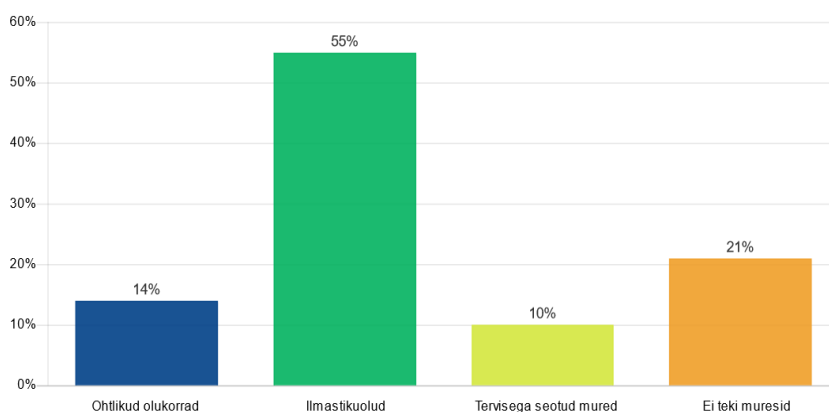
Küsimusele, “ Kui tihti tahaksite, et Teie lapse rühmas toimuksid õppetegevused õues?” vastati, 49%, et 1–2 korda nädalas, 44%, et iga päev, 2% 2–3 korda kuus ja 5% vastanutest vastas muu. Seda, et õuetevõetavusi üldse ei toimuks ei vastanud keegi (Joonis 11).

Joonis 11. Vanemate eelistused õppetegevuste toimumise sageduse kohta õues

Vastuse põhjal võib järeldada, et enamik vanemaid soovib, et nende lapse rühmas toimuksid õppetegevused õues. Ükski vastanud vanematest ei soovinud, et õuesõpet üldse ei korraldataks.

Küsimusele “Milliseid mured võivad tekkida seoses õuesõppega?” tõid vastanud välja 55% ilmastikuolud, 21% arvas, et ei teki muresid, 14% vastas ohtlikud olukorrad ja 10% tervisega seotud mured (Joonis 12).

Joonis 12. Vanemate mured seoses õuesõppega

Saadud vastuste põhjal on selge, et ilmastikuolud moodustavad peamise murekoha seoses õuesõppega, seda nimetasid veidi üle poole õpetajatest. Veidi rohkem kui viiendik õpetajatest ei näinud murekohti seoses õuesõppega. Kuigi vanemad tunnistavad õuesõpet on neil ka muresid seoses laste ohutuse ja mugavusega välitingimustes.

Järgnevalt said küsimustikule vastanud vanemad põhjendada oma eelnevat valikut seoses muredega õuesõppes.

Ilmastikuolude juures on välja toodud:

Eesti ilm on muutlik, ei pruugi olla näiteks sobivat riietust või füüsiline puue ei soodusta aktiivselt liikumist, lapsel võib hakata külm.(LA 27)

Igast ilmaga ei saa kõike planeeritud teha. Näiteks meie -20 talvega.(LA 29)

Väga tugev tuul või paduvihm kindlasti segab (LA 34)

Eesti kliimas on vahel keeruline pikemat aega õues viibida. Samuti võib olla raskendatud õppetegevuse läbiviimine, mis eeldab paigalpüsimist kui on jahe ilm.(LA 54)

Ohtlikute olukordade all oli välja toodud:

Õues on suurem ala laste jälgimiseks ning sellepärast võib tekkida rohkem ohtlikke olukordi.(LA 6)

Õues mängivad rolli keskkonnast tulenevad ohud ka, olgu selleks ilm mõni muu olukord, mis on pole tingitud konkreetselt õpetajatest/ lastest. Igasugused ootamatused. (LA 35)

Liiklus (LA 37)

Kunagi ei tea, kui laps võib n-ö eemale minna ja mida/keda kohata. Kuskile ohtliku kohta ronida jn (LA 64)

Avadlati ka arvamust, et

Õueõppe korral on vaja rohkem tugipersonali, kes aitaksid lapsi jälgida, sest väljas on distsipliini tagamine keerukam. Palju sõltub, kus lapsed asuvad (nt autod, kukkumised vms)(LA 74)

Terviseiga seotud mureses toodi välja, et mõned lapsed on nõrgema terviseiga ja külmetuvad kiiresti. Positiivne oli, et on ka vanemaid, kelle arvates õuesõppega muresid ei teki, 21% vastanutest.

Järgnevalt vastasid vanemad küsimusele “Millisel aastaajal Teie hinnangul saab õuesõpet korraldada?” 98% vastanutest oli arvamusel, et igal aastaajal on omad eelised, võrdselt 1% vastasid vanemad suvel ja kevadel. Eraldi ei toodud välja talve ja sügist. Vanemad said selgitada arvamust oma sõnadega:

Iga aastaag pakub õppetegevusteks võimalusi (LA 4)

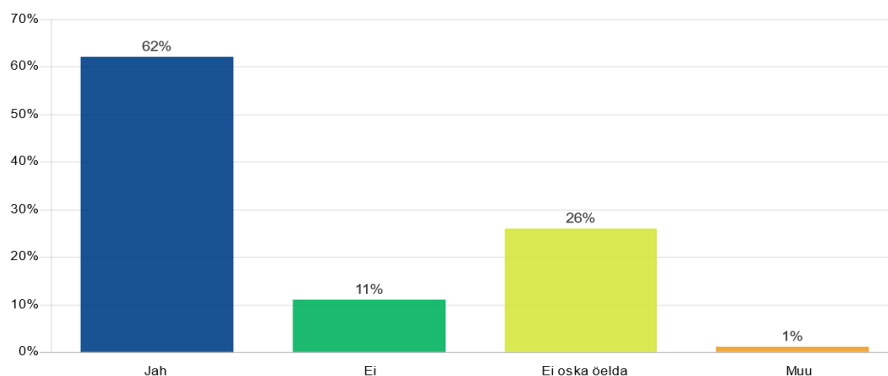
Mõned asjad või nähtused ongi ju teatud aastaegade seotud. (LA 13)

Väljas peab viibima igal aastaajal. (LA 20)

Igal aastaajal on midagi, mida õppida, lihtsalt temaatika ja õppetöö kestvus tuleb valida vastavalt ilmaoludele. (LA 36)

Meil on mitmekesine ilma ja erinevad aastaajad, toetab seote tekkimist nii ajalises kui ka ruumilise keskkonnaaga (LA 73)

Küsimusele “Kas sooviksite rohkem teavet õuesõppe meetodite ja eeliste kohta laste arengule?” vastas küsitluses osalenud vanematest jaatavalt 62% ei oska öelda 26%, ei 11% ja muu 1% (Joonis 13).

Joonis 13. Lastevanemate soov saada rohkem teavet õuesõppe meetodite ja eeliste kohta laste arengule.

Antud küsimusest võib järeldada, et enamus vanemaid soovib saada rohkem infot õuesõppest ja sellest kuidas see mõjutab lapse arengut. Muu vastanud vanem põhjendas oma valikut järgnevalt:

Minul on teadmised olemas (olen ise tegevusterapeut), aga paljudele lapsevanematele oleks kindlasti abiks täiendav informatsioon (LA 71)

Küsimusele” Mis on teie arvates õuesõppe rakendamise plussid?” tõid enamik vanemaid plussidena välja värske õhu, liikumiseks on ruumi, õues viibimine tugevdab lapse tervist, lapse loovus areneb.

Värske õhk, palju ruumi, võimalus koos loodusega areneda. Minu jaoks on oluline et lapsed õpiksid kuidas ise toitu kasvatada, kuidas loodust hoida ja tahaksid palju looduses viibida (LA 8)

Õppimine õues on loodetavasti mängulisem, loominguline, õpetab lapsi loodust hindama ja hoidma, märkama loodust enda ümber, värske õhk on tervislik (LA 59)

Küsimusele “Mis on teie arvates õuesõppe rakendamise miinused?” töid vanemad peamiselt välja ilmastikuolud:

Eesti ilm. Ise ka ei taha iga ilmaga õues olla.(L 54), äärmuslikud ilmaolud. Tugev tuul ja vihm, suur külm.(LA 69)

Miinusena on ka välja toodud, et laste tähelepanu võib kergemini hajuda:

Alguses võib olla keskendumine raskendatud, sest ümberringi on hääled ja pidev liikumine.(LA 49) tähelepanu võib kergesti ümber toimuvale minna (LA 62)

Mitmed vastanud on seisukohal, et miinused puuduvad.

Viimasena andsin vanematele võimaluse jagada mõnda konkreetset kogemust või mõtet seoses õuesõppega, mis nende arvates võiks olla oluline. Suurem osa vastanutest kogemust jagada ei soovinud. Välja toodi:

Väga palju mõjutab õuesõppe rakendamist keskkond, mis lasteaia ümber ja sees. Samuti õpetajate ettevalmistus ja julgus midagi uut ette võtta lastega.(LA 14)

Ei ole halba ilma, on vale riietus! Võiks kindlaks teha, kas õpetajatel on ikka ilmastikukindlad rõivad? (LA 15)

Meie lasteaed (eriti vanema lapse rühm) rakendab õuesõpet aktiivselt ning võetakse selle positiivsetest külgedest maksimum. Kuna lasteaia lähedal on ka järv, siis matkatakse sageli loodusesse ning märgatakse looduses toimuvat.(LA 37)

3.3. Arutelu

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks oli välja selgitada, Tartu lasteaegade lapsevanemate arusaam õuesõppest kui õppemeetodist ja ootused seoses õuesõppe rakendamisega lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses. Töö käigus on leitud vastused kolmele uurimisküsimusele.

Uuringu tulemused näitavad, et Tartu lapsevanemad on üldiselt teadlikud õuesõppe mõistest ja selle olulisusest laste hariduslikus arengus. Oma teadmised õuesõppe kohta on vanemad saanud peamiselt lasteaiaast. Enamik vastanutest omab teadmisi õuesõppe olemusest ning peavad seda oluliseks osaks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses. Vanemad defineerivad õuesõppet kui õppevormi, kus tegevused toimuvad välitingimustes, võimaluse korral kasutatakse looduskeskkonna ressursse ning see võimaldab lastel omandada teadmisi ja oskusi läbi praktiliste kogemuste. Kuigi täpset määratlust õuesõppele ei ole, on sellel siiski ühine olemus. Kõigis õuesõppe vormides on oluline otsene kogemus (Tuuling, 2018, lk 116–117). Ka Dahlgren ja Szczepanski (2006) on öelnud, et õuesõppe alus on arusaamal, et praktilisi teadmisi omandatakse eelkõige tegevustes, mis leiavad aset välitingimustes. Õuesõppides avaneb võimalus kogeda olukordi, mis pole klassiruumis või siseruumides loodavad. Selline õpe aitab sulandada kokku teooria, mõisted ja praktilise õppimise. Birgit Hõru, (2014) lõputöö uurimuse tulemustest Võru linna näitel selgus, et vanemad on teadlikud õuesõppest kui õppemeetodist ning nende arusaam õuesõppest on positiivne. Erika Kukharenkova (2023) on oma bakalaureusetöös välja toonud, et Narva lasteaia lapsevanemad defineerivad samuti õigesti õuesõppe mõistet ja mõistavad, et õuesõppe on seotud tegevustega väljaspool ruumi, kus viibitakse looduses, kasutades erinevaid meetodikaid.

Antud uuringus selgus, et enamus vanematest peab õuesõppet oluliseks osaks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses ning nad hindavad kõrgelt õppetegevuste toimumist välitingimustes. Nad usuvad, et õuesõppe mitmekesistab õppeprotsessi, toetab laste loovust ja arengut erinevates valdkondades. Välitingimuste kasutamine soodustab laste tervist, motoorset arengut ning võimekust keskenduda. Oluline on, et õppimine hõlmaks kogu keha, võimaldades lastel kogeda õpitut mitme meele kaudu: nägemine, kuulmine, haistmine, maitsmine ja kompimine. Erinevate meelte stimuleerimine võib aidata rahustada ka väga elavate ja aktiivsete laste olemust (Quennerstedt, Öhman, 2021, lk 205). Väikelaste

optimaalne areng toimub siis, kui neil on vaba ligipääs stimuleerivatele väliskeskkondadele, kus nad saavad õppida läbi mängu ja reaalsete kogemuste (White, 2008, lk 1).

Vanemate ootused seoses lapse osalemisega õuesõppes on suunatud eelkõige loovuse, looduse avastamise ja praktiliste oskuste omandamisele. Nad soovivad, et õuesõppega kaasneksid mitmekülgsed tegevused ning see oleks regulaarne osa lasteaiapäevast. Nagu iga tegevuse puhul, kaasnevad õuesõppega ka teatud väljakutsed ja mured. Ilmastikuolud on peamine mureküsimus, mida vanemad välja tõid. Eesti muutlik kliima võib tekitada raskusi õppetöö planeerimisel. Lisaks sellele on mõned vanemad mures ka ohutuse pärast, eriti seoses liiklusega ja ootamatute olukordadega, mis võivad tekkida õuesõppe käigus. Kuid olenemata muredest, näitasid vanemad üldist positiivset suhtumist õuesõppesse ja selle potentsiaali laste arengule kaasa aitamisel. Lisaks väljendasid vanemad soovi saada rohkem teavet õuesõppe meetodite ja eeliste kohta laste arengule ning tunnistasid, et täiendav informatsioon võiks olla abiks nende arusaamisele ja toetusele õuesõppele. Sellega seoses tõid nad välja, et igal aastaajal on omad eelised õuesõppe läbiviimiseks ning õuesõppe plussid seisnevad värskes õhus, liikumisvõimaluste ja loovuse arendamises. Ka Türgi uuringus (Mart, 2021) selgus, et lapsevanemad on toetavad õue tegevuste suhtes kuni neid hoitakse toimuvaga kursis. Enamik vanemaid peab oluliseks, laste õues viibimist ja nendega õues tegevuste tegemist, kuna see on laste arengule kasulik.

Kokkuvõttes näitavad uuringu tulemused, et vanemad mõistavad õuesõppe olulisust ja eeliseid, kuid samas on neil muresid seoses selle praktilise korraldamisega. Oluline on arvestada nende murede ja huvidega ning pakkuda täiendavat teavet ja tuge, et tõsta vanemate usaldust ja toetust õuesõppele lasteaias kontekstis.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada Tartu lasteaedade lapsevanemate suhtumine ja ootused seoses õuesõppe rakendamisega laste kasvatus- ja õppetegevuses.

Esimeses teoreetilises osas kirjeldatakse õuesõppe olemust, selle mõju lapse arengule ning õuekeskkonna olulisust õpikeskkonnana. Õuesõppe mõistet ja eesmäärke käsitledes rõhutatakse vajadust ühendada teooria ja praktiline õppimine, samuti arendada laste keskkonna- ja loodusteadlikkust. Teises osas analüüsitakse õuesõppe mõju lapse arengule, tuues esile selle positiivseid mõjusid lapse füüsilisele, vaimsele, sotsiaalsele ja emotsionaalsele arengule. Lisaks kirjeldatakse laste loomulikku uudishimu ja avastamissoovi ning nende osalemise olulisust õuesõppes. Kolmandas osas keskendutakse õuekeskkonna rollile õpikeskkonnana, rõhutades selle tähtsust mitmekülgse arengu toetamisel ning kogemusliku õppimise võimaluste loomisel.

Uurimistöö metoodika osas tutvustatakse kasutatud uurimisstrateegiat ning antakse ülevaade uurimisküsimustest, uurimisprotseduuri ja andmetöötlus meetoditest. Metoodika osa teises pooles esitatakse kokkuvõtte läbiviidud uuringust, kus analüüsitakse Tartu lasteaedade lapsevanemate arusaamu õuesõppest ning nende suhtumist ja ootusi seoses selle rakendamisega lasteaia.

Tulemuste põhjal selgub, et enamik lapsevanemaid mõistab õuesõppe mõistet ja peab seda oluliseks laste arengule. Samuti väljendatakse toetust laste osalemisele õuesõppes ning näidatakse üles huvi ja ootusi seoses selle meetodi kasutamisega lasteaia õppetegevuses. Enamik vanemaid nõustuvad, et õuesõppe mitmekesisust õppeprotsessi, toetab lapse füüsilist arengut ja ümbritseva elu tundma õppimist. Muret tekitasid vanematele ilmastikuolud.

Kokkuvõttes võib öelda, et õuesõppe on oluline osa koolieelsete lasteaedade õppe- ja kasvatusetegevusest ning seda peavad oluliseks ka lapsevanemad. Õuesõppe rakendamine aitab mitmekesistada õppetegevust, toetada laste arengut erinevates valdkondades ning luua positiivseid kogemusi ja suhteid loodusega.

Uurimusest selgus ka, et on vanemaid, kes ei tea õuesõppest midagi. Selleks, et tõsta vanemate teadlikkust õuesõppest ja suurendada nende toetust sellele, teen ettepaneku lasteaedadele:

1. Korraldada rohkem infotunde või seminare, kus tutvustatakse vanematele õuesõppe eeliseid ja praktilisi näiteid selle rakendamisest lasteaedades.
2. Vanemaid võiks kaasata õuesõppe tegevustesse või väljasõitudele.
3. Luua infomaterjale, mis selgitavad õuesõppe tähtsust.

Edaspidi võiks uurida õuesõppe mõju kohta pikaajalises perspektiivis. Selleks võiks uurida, kuidas õuesõppe kogemused lasteaiaaas mõjutavad laste hilisemat haridus- ja keskkonnateadlikkust ning nende suhet loodusega koolieas ja hilisemas elus.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Almann, S., (2009). Partenlus - lasteaia ja lapsevanemate koostöö alus. Rmt Kulderknup, E., (Koost). Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus. Tallinn, Kirjastus Stuudium.
- Bilton. H., (2010). *Outdoor Learning in the early years*. London & New York: Routledge.
- Bruce.T., (2006). *Early Childhood*. London, Thousand oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Brügge, B., Glantz, M., Sandell, K., (2007). *Õuesõpe*. AS Kirjastus Ilo.
- Dahlgren, L. O., Sjölander, S., Strid, J. P., Szczepanski, A. (2012). *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas - lähieümbrusest saab õpiõu*. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.
- Dahlgren, L.O., & Szczepanski, A. (2006). *Õuesõppe pedagoogika. Raamatuharidus ja meeleline kogemus. Katse määratleda õuesõpet*. AS Kirjastus Ilo.
- Günseli, Y. Güzin, Ö. (2017) *The effect of outdoor learning activities on the development of preschool children*. South African Journal of Education, Volume 37, Number 2, May 2017 1 <https://www.ajol.info/index.php/saje/article/view/157298>
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2005). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Kirjastus Medicina.
- Hõru, B. (2014). *Õuesõppe roll lapse arengus ning vanemate teadlikkus ja arusaam sellest Võru linna lasteaegade näitel*
<https://www.etera.ee/zoom/1289/view?page=1&p=separate&tool=info> (Viimati vaadatud 02.10.2023)
- Kukharenkova, E. (2023). *Lapsevanemate arusaam õuesõppe olemusest ja sellega kaasnevad ohud nende hinnangul narva lasteaegade näitel*
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/91276/Kuhharenkova_bak.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Viimati vaadatud 02.10.2023)
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. (2008). Riigi Teataja RT I 2008, 23, 152.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772> (Viimati vaadatud 14.10.2023)
- Krull, E., (2018). *Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kruuda, M. (2009). *Õuesõpe, avastuslikõpe ja mäng*. Ajakiri Lasteaed

Mart, M. (2021). *Parental Perceptions to Outdoor Activities*

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1308438.pdf> (viimati vaadatud 02.10.2023)

Skalstad, I., Munkebye, E. (2021). *Young children's questions about science topics when situated in a natural outdoor environment: a qualitative study from kindergarten and primary school. International Journal of Science Education, 1-19.*

<https://doi.org/10.1080/09500693.2021.1895451>

Timoštšuk, I. (2010). Looduskeskkonnaga seotud väärtused ja nende kujunemine koolieelses eas. Rmt veisson, M., (Koost.). *Väärtused koolieelses eas väärtusedkasvatust lasteaias*. AS Pakett

Tuuling, L. (2018). Õuesõppe rakendamine lasteaias. Rmt Nugin, K., & Õun, T. (Koost.). *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias*. Tartu: AS Atlex.

Tuuling, L. (2013). Õuesõppe - lõimitud aktiivse õppimise parim eluviis. Rmt Nugin, K. (Koost.). *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. Tartu: AS Atlex

Quennerstedt, M., Öhman, M., Öhman, J. (2021). Friluftsliv, health and quality of life. Rmt Britta Brügge, Matz Glantz, Klas Sandell. (Koost.). *Friluftsliv explored An environmental and outdoor teaching approach for knowledge, emotions and quality of life – About friluftsliv as a method for health*. Linköping University Electronic Press.

Raadik, S. (2009). *Õpime õues mängide*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo

Riley, J. (2007). *Learning in the early years 3-7*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

Sarv, M., Vilbaste K. (2009). Miks on hea üks päev nädalas õues õppida? Rmt. K. Runnel (Koost.). *Keskkond õpetab*. Tartu: AS Ecoprint

Veisson, M., (2018). Õuesõppe rakendamine lasteaias. Rmt Nugin, K., & Õun, T. (Koost.). *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias*. Tartu: AS Atlex.

Vienola, V., (2003). *Keskkonnaksavatus lasteaias*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo

White, J. (2008). *Playing and Learning Outdoors*. London & New York: Routledge.

LISA

Lisa 1. Küsimustik

Küsimustik lapsevanematele

Lugupeetud lapsevanem!

Olen Tartu Ülikooli Narva kolledži, koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas kolmanda kursuse üliõpilane Kaili Keel ja palun Teie abi oma lõputöö uurimuse läbiviimisel. Kirjutan oma lõputöö teemal: Koolieelse lasteasutuse lapsevanemate teadmised ja suhtumine õuesõppesse Tartu lasteaedade näitel, mille eesmärgiks on välja selgitada Tartu lasteaedade lapsevanemate arusaam õuesõppeast kui õppemeetodist ja ootused seaoses õuesõppe rakendamisega lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes.

Küsimustik on vabatahtlik ja anonüümne.

Olen Teile väga tänulik, kui leiate aega vastata küsimustele.

Küsimustik koosneb 26 küsimusest, vastamine võtab umbes 10-15 minutit. Palun märkige Teile sobiv variant või kirjutage vastus avatud küsimusele. Ettepanekute ja küsimuste korral pöörduge minu poole.

Lugupidamisega

Kaili Keel

kailikeel25@gmail.com

1. Teie olete:

Ema

Isa

2. Teie vanus?

Kuni 20

20 - 30

30 - 40

40 - 50

50-.....

3. Lasteaias käiva lapse sugu

- Tüdruk
- Poiss
- Poiss ja tüdruk

4. Kui vana on Teie laps?

- kuni 2 a.
- 2 -3 a.
- 3 - 4 a.
- 4 - 5 a.
- 5 - 6 a.
- 6 - 7 a.

5. Teie haridus

- põhiharidus
- keskharidus
- keskeriharidus
- kõrgharidus bakalaureus
- kõrgharidus magister
- Muu:

6. Kui hästi olete kursis mõistega "õuesõpe"?

- Väga hästi
- Üsna hästi
- Keskmise
- Vähe
- Ei tea üldse
- Muu:

7. Mida tähendab Teie arvates õuesõpe?

.....

8. Kust olete saanud teavet õuesõppe kohta?

- Lasteaiast
- Internetist
- Tuttavatelt
- Meediast
- Teadmised puuduvad
- Muu:

9. Milliseid õuesõppe tegevusi te teate?

.....

10. Kas peate õuesõpet oluliseks osaks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses?

- Jah
- Ei
- Pigem jah
- Pigem ei
- Ei oska öelda

11. Kui oluline on, et õppetegevused toimuksid ka õues?

- Üldse pole oluline
- Pigem pole oluline
- Pigem on oluline
- Väga oluline
- Ei oska vastata

12. Kas olete nõus väitega, et õuesõpe mitmekesistab lapse õppeprotsessi?

- Ei ole nõus
- Pigem ei ole nõus
- Pigem olen nõus
- Olen nõus

- Ei oska öelda

13. Millised on teie ootused seoses sellega, kuidas teie laps osaleb õuesõppes?

- Arendab loovust ja avastab loodust
- Parandab sotsiaalseid oskusi
- Õpib praktilisi eluks vajalikke oskusi
- Muu:

14. Õuesõppe mõju lapse arengule. Märki vastus.

Ei ole nõus Pigem ei ole nõus Pigem nõus Olen nõus Ei oska öelda

Õuesõpe mõjub positiivselt

lapse heaolule

Õuesõpe soodustab

tervislikku eluviisi

Õuesõpe soodustab laste

loomingulisust

Õuesõpe parandab laste

keskendumisvõimet

Õuesõpe nõrgestab laste tervist

Õuesõpe on väsitav ja kurnav

Õuesõpet võiks läbi viia iga ilmaga

15. Kuidas toetab õues läbiviidav õppetegevus laste teadmiste ja oskuste arengut?

Ei toeta üldse Pigem ei toeta Pigem toetab Toetab Ei oska öelda

Matemaatiliste

teadmiste kujunemine

Kõne ja keele areng

Füüsiline areng

Kunstioskuste areng

Lugemis- ja kirjutamisoskuste

Kujunemine

Ümbritseva elu tundmaõppimine

16. Kas arvate, et lapse osalemine õuesõppes mõjutab tema osalemist teistes lasteaiaõppe tegevustes?

- Jah negatiivselt
- Jah positiivselt
- Ei oska öelda

17. Põhjendage oma eelnevat valikut.

.....

18. Kui tihti tahaksite, et Teie lapse rühmas toimuksid õppetegevused õues?

- Iga päev
- 1-2 korda nädalas
- 2-3 korda kuus
- Üldse ei toimuks

19. Milliseid mured võivad tekkida seoses õuesõppega?

- Ohtlikud olukorrad
- Ilmastikuolud
- Tervisega seotud mured
- Ei teki muresid

20. Põhjendage oma eelnevat valikut.

.....

21. Millisel aastaajal Teie hinnangul saab õuesõpet korraldada?

- Suvel
- Sügisel

- Talvel
- Kevadel
- Igal aastaajal on omad eelised

22. Põhjendage oma eelnevat valikut

.....

23. Kas sooviksite rohkem teavet õuesõppe meetodite ja eeliste kohta laste arengule?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda
- Muu:

24. Mis on teie arvates õuesõppe rakendamise plussid?

.....

25. Mis on Teie arvates õuesõppe rakendamise miinused?

.....

26. Kas sooviksite jagada mõnda konkreetset kogemust või mõtet seoses õuesõppega, mis teie arvates võiks olla oluline?

.....